

Magne Lindholm:

God Saturnaliefest!

Klassekampen "I dag" 22.12.2007

Da jeg var ung var vi mange som sa at alt er politikk. Vi fikk høre at hvis alt var politikk, var ingenting politikk. Ja vel, da. Men hvis noe virkelig *er* politikk, så er det jula.

Ikke engang prestene tror at Jesus ble født 25 desember. Vi har fått datoen fra vintersolverv. Som selvfølgelig skulle ha ligget på nyttårsaften. Men solvervet drev fram og tilbake gjennom vintermørket i over tusen år, fordi den julianske kalenderen var unøyaktig. En gang var det helt nede på 13. desember. Den dagen er viet Lucia, lysets helgen. Kalenderrot har gitt oss hele fire ulike solvervsdager i desember.

Vintersolverv lå lenge på 25. desember. Da feiret romerne Saturnaliefesten til ære for Saturn. Gildet skal ha vært ekstra populært i hæren. I anledning festen tok man en ukes pause i både krig og arbeid. Det ble fred å få, slik at man kunne ete godt, drikke tett og gi hverandre gaver. Mange tente lys til ære for Den Uovervinnelige Sol, som vendte tilbake med ny kraft.

Da Konstantin den store tillot kristendommen i Romerriket i 313, slik at troen fikk sin historiske sjanse til å erobre verden sittende imperiets skuldre, var det en risikabel handling. Ingen diktator bør utfordre hæren. Den som avlyser soldatenes største fyllefest er sikker på å bli styrtet.

Noen kloke kristne sørget for at festen den 25. desember ble opprettholdt, men med ny etikett. Man la rett og slett Jesu fødsel til romernes fruktbarhetsfest, en gang på 300-tallet. Dette politiske sjakktrekket passet også de som dyrket Den uovervinnelige Sol, som Konstantin selv skal ha tilbedt. Kirken selv regnet sitt kirkeår fra påsken, som var mye viktigere enn jula.

Man må si at festen har stått seg godt. Til og med klagene over at festen eser ut over alle rimelige grenser er de samme som i romernes tid. Alle forsøk på å avskaffe kombinasjonen fred, fest, lys og gaver har rent ut i sanden. Det vitner om en uvanlig godt utviklet folkelig evne til å avvise religiøse sjarlataner. Den kristne jula ligger som en tynn hinne utpå en uvanlig slitesterk tradisjon. Derfor kan vi ønske Klassekampens lesere en riktig god saturnaliefest.

Men hva med vintersolverv, som var opphavet til det hele? Det passerte vi i går, fem over halv åtte om kvelden. Helt upåaktet av både handelsstand og presteskap. I all deres historiske og astronomiske vankunne.